

Naar man ved eller er bleven bekendt med alle disse Kendsgerninger, kan det ikke undre, at Tilstanden blandt Ejendomsbesidderne i Landet er uheldig. Jeg kan tage Byerne med, de have lidt ved den store Indvandring, den har jo staffet dem et temmelig stort Proletariat, som nu svier til dem, og som jeg frygter vil komme til at svie mere og mere. Man kan i øvrigt gaa den samme Vej her, som en Mand har gjort, der har udgivet et Skrift om N.-lovens Virkninger. Han har henvendt sig til Værtskusholdere og andre med Spørgsmaal om, hvilken Virkning de mente, at N.-statloven havde haft, om de mente, at Brændevinsforbruget var tiltaget, vi kende jo Svaret efter hans Opgivelse. Jeg for min Part tror, at jeg har adskillige lige saa gode Betingelser for at faa Tilstanden at vide blandt Landmændene i de Kredse, hvor jeg færdes, og jeg har derfor henvendt mig til Mænd, som jeg troede sad ret vel i det, ikke havde overdreven stor Gæld, henved Halvdelen af deres Ejendom, ædruelige, dygtige, energiske Mænd. Naar jeg saa sagde til dem: Sig mig oprigtig, tror Du, at Tilstanden er saa slet, som den gives ud for blandt andet af Agrarerne, har jeg i Stilhed faaet det Svar: Ja, jeg har i flere Aar levet af at gøre Gæld. Det er det Svar, man vil faa i de Egne, hvor jeg færdes. Det er muligt, at Tilstandene ere bedre paa Derne, jeg kender det ikke, jeg taler kun om den Egn, hvor jeg er kendt — Jeg frygter altsaa for, at vi staa foran en Tid, hvor Skatteilderne ville vise en bristende Egne, de ville blive formindskede, jeg tvivler egentlig ikke om, at det desværre vil komme.

Jeg kan derfor ikke andet end være tilfreds med den Karakter, som Folketinget i Aar har givet Finansloven, den strengt saglige og den strengt sparsommelige. Den ærede Finansminister mente vel, at det meste af Overskuddet vilde gaa, men for saa vidt man skal tænke paa at faa en Finanslov, hvad jo det ærede 9de kongevalgte Medlem (Steffensen) ønskede, — og jeg tvivler ikke om, at det var hans oprigtige Ønske, — saa maa vi alle være klare over, at det ene Ting ikke ensidig kan gennemføre sin Vilje. Jeg tror derfor ikke, at vi komme til en virkelig Finanslov, ved hvilken de 3½ Mill. omtrent gaa bort, det tror jeg vilde være en Umulighed. Den virkelige Fremgang er jo ogsaa noget større. Paa § 10 bruge vi vel af Formuen, men vi betale mere af Gælden paa § 27, saa den virkelige Fremgang, selv om man ikke lægger Vægt paa Beløbet til offentlige Arbejder, hvad jeg ikke gør — jeg er-

ligholdelser — vil blive 4,288,000 Kr. Jeg mener ikke, at det Overskud vil hjælpe stort lige over for de mange Planer, der ligge for, Planer om Jærnbaneanlæg, offentlige og private, som vente paa deres Udførelse, og over for de Byggeforetagender, der forestaa, vil hverken dette eller kommende Aars mulige Overskud betyde tilstrækkeligt. Jeg tænker herved paa Museumsbygninger, paa en ny Bygning til det kgl. Bibliotek, paa Rigsdagsbygningen og Hospitalsbygninger. Hospitalet her henne er jo efter alles Vidnesbyrd, hvis Rigtighed der ingen Grund er til at betvivle, ikke i nogen tidssvarende Tilstand; heller ikke her i Rigsdagsbygningen leve vi under tidssvarende Forhold, og Ruinen der henne paa Slotspladsen kan jo heller ikke blive liggende til evig Tid. Over for disse Forlangender, som jo for Resten have været fremme allerede i Aar, maatte man, som det ærede 4de Medlem fra Kjøbenhavn (Det. Hansen) tit har talt om, have en finansiel Plan for, hvorledes Pengene skulde skaffes til Beje. En saadan finansiel Plan antager jeg imidlertid ikke kan komme til Stede, eller rettere sagt, jeg anser det egentlig for en Umulighed for vi naa saa vidt — hvad enten det sker tidligere eller senere — at kun de Penge anvendes, der ere bevilgede af Rigsdagen. Naar vi ere naaede saa vidt, antager jeg, at Tiden er kommen til en finansiel Plan; og jeg antager da, at man med Nødvendighedens Magt maa komme til et Statslaan, hvad jeg for Resten ikke ser nogen Ulykke i, naar det er slaaget fast og klart, at vi saa blive paa de Beje, Grundloven egentlig har affstukket.

Jeg skal nu blot med et Par Eksempler oplyse den Behandlingsmaade, som jeg straks oplyste, at Folketinget i Aar har givet Finansloven, og jeg vælger da med Fliid Kultusministeriets Budget, fordi det vil afgive den bedste Maalestof derfor. Jeg kan ikke tage de militære Ministerier, fordi disse paa en Maade ligge Norden for Lov og Ret, ellers vilde de have givet den bedste Maalestof, da jeg ikke tvivler om, uagtet jeg ikke vil gøre disse Ord til mine, at hvad der hører under dem, maa betragtes som, hvad man har kaldt uproduktive Foretagender. Det kommer jo noget an paa, hvorledes man forstaa dette Udtryk, men det kan dog ikke nægtes, at det vil blive dem, der nærmest maa henregnes derunder; og det samme gælder jo til en vis Grad om en Del af Udgifterne paa Kultusministeriets Budget; i strengeste Forstand materielle ere de jo ikke. Den ærede Kultusminister har i Aar forlangt med et rundt Tal 4,648,000 Kr. Han faar efter Finanslovsforlaget 4,040,491